

**UCHWAŁA NR LVII.502.2023
RADY GMINY DĄBRÓWKA**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2024 – 2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.) art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, z późn. zm.) Rada Gminy Dąbrówka uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dąbrówka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY DĄBRÓWKA

Sławomir Rosa

Uzasadnienie do uchwały Nr LVII.502.2023

Rady Gminy Dąbrówka

z dnia 28 grudnia 2023 r.

Obowiązek opracowania i realizacji trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.). Gmina, w ramach zadań własnych, ma obowiązek zapewnić wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji.

Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych.

Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przewycięzania ich problemów opiekuńczo - wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY DĄBRÓWKA

Sławomir Rosa

*Załącznik do Uchwały Nr LVII.502.2023
Rady Gminy Dąbrówka
z dnia 28 grudnia 2023 r.*

**GMINNY PROGRAM WSPERANIA RODZINY
NA LATA 2024 – 2026**

Dąbrowka, 2023 rok

Spis treści

<u>I. Wprowadzenie</u>	3
II. Podstawy prawne programu	4
<u>III. Diagnoza społeczna</u>	5
<u>IV. Założenia Programu</u>	15
<u>V. Adresaci Programu</u>	16
<u>VI. Cel główny Programy</u>	16
<u>VII. Cele szczegółowe</u>	16
<u>VIII. Działania</u>	17
<u>IX. Wskaźniki realizacji celów i działań</u>	18
<u>X. Realizatorzy</u>	19
<u>XI. Źródła finansowania</u>	20
<u>XII. Monitoring</u>	20
<u>XIII. Zakończenie</u>	20

I. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka, które powinno zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko, przekazując mu system wartości, tradycje, kształtując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Ochrona prawna rodziny jest jedną z podstawowych zasad Konstytucji, a rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Dlatego jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Zachodzące procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała liczebność rodziny, wzrosła jej anonimowość. Model rodziny, z typu autorytatywnego zmienia się w typ rodziny partnerskiej. Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na: poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka i zdolności adaptacyjne.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, przemoc. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026 został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Powyższa ustawa nakłada na gminę konieczność podejmowania działań związanych ze wspieraniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem Programu jest

wspieranie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmocnienie społeczności lokalnej. W rodzinie, bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki”, który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na tempo jego rozwoju.

Wszystkie działania Programu powinny być skoncentrowane na pomocy rodzinie biologicznej, a istotą podejmowanych działań winno być wspieranie, a nie zastępowanie rodziny biologicznej. Efektywna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowywaniu dzieci oraz ich skuteczna ochrona jest możliwa poprzez współpracę specjalistów, instytucji, organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny oraz realizację interdyscyplinarnych działań zmierzających do rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Wypracowany Program jest propozycją zintegrowanych i planowanych kierunków działań w odniesieniu do rodzin z dziećmi zamieszkujących teren gminy Dąbrówka.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Poniższa tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej.

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
<ul style="list-style-type: none"> profilaktyka, wspieranie rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, adopcja 	
<ul style="list-style-type: none"> asystent rodziny, placówki wsparcia dziennego, rodziny wspierające, inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze, usamodzielnianie, organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), rodziny pomocowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ośrodek adopcyjny, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny

Opracowanie własne w oparciu o ustawę wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej.

II. Podstawy prawne programu

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Dąbrówka na lata 2024 - 2026 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.);

- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.);
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.);
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151);
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.);
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Dąbrówka na lata 2022 – 2028;
- Ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 810 z późn. zm.);
- Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571);
- Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923);
- Ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2023., poz. 390 z późn. zm.);
- Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023., poz. 1993 z późn. zm.);
- Ustawie z dnia 5 grudnia 2004 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U.2023., poz. 2424);
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U.2020., poz. 1359. z późn. zm.).

III. Diagnoza społeczna – wybrane kwestie

Część diagnostyczna zawiera analizę problemów społecznych Gminy Dąbrówka. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku Gminę Dąbrówka zamieszkiwało 8 560 mieszkańców, w tym 2 175 dzieci i młodzieży w wieku 0 – 18 lat, co stanowi około 25 % ogółu mieszkańców gminy.

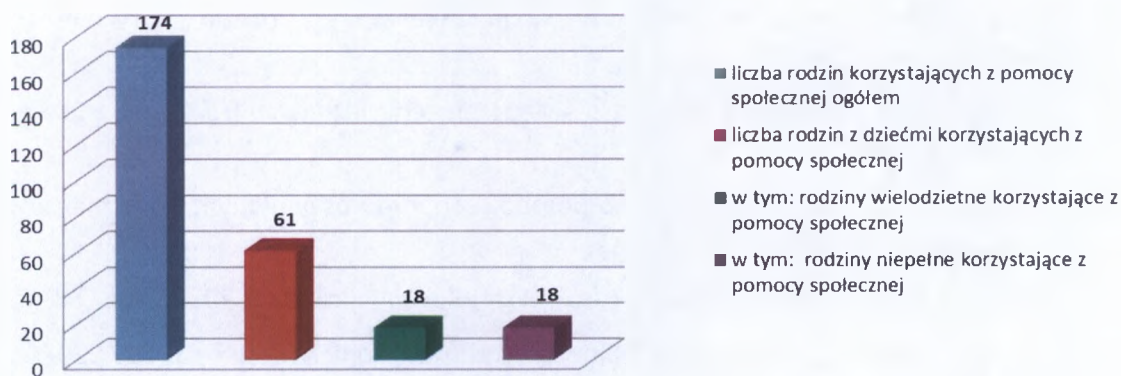
Większość zadań z zakresu polityki społecznej na szczeblu gminy Dąbrówka realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce. Jest to instytucja, która ma na celu wspieranie oraz wzmacnianie osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych, poprzez pobudzanie ich potencjału i aktywności, a także ukierunkowywanie na rozwiązywanie problemów oraz rozwój. Ośrodek realizuje m.in. zadania z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i opiekuńczych, świadczenia wychowawczego, przeciwdziałania przemocy domowej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w

Dąbrówce. Odsetek ludności objętej pomocą społeczną jest najbardziej ogólnym wskaźnikiem określającym sytuację w tym obszarze. Zgodnie z ustawową definicją instrumentu polityki społecznej, jakim jest pomoc społeczna, obrazuje on, jaka część ludności nie jest w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując do tego celu własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Z systemu pomocy społecznej na terenie gminy Dąbrówka korzystało w 2020 roku - 223 rodziny (513 osób w rodzinach), w 2021 roku - 173 rodziny (394 osoby w rodzinach), natomiast w 2022 roku – 174 rodziny (375 osób w rodzinach). Wynika z tego, że w 2022 roku z pomocy społecznej skorzystało około 6% mieszkańców gminy. Poniższy wykres przedstawia udział rodzin z dziećmi, rodzin niepełnych i wielodzietnych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2022 roku.

Wykres 1. *Rodziny z dziećmi, rodziny niepełne i wielodzietne w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2022 roku.*

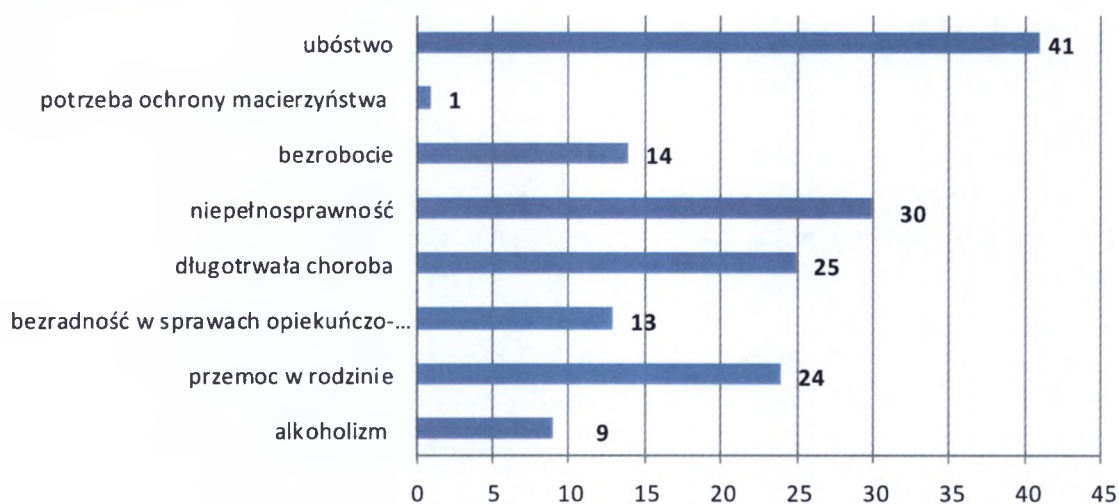

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania MRPiPS-03 za 2022 rok z udzielonych świadczeń pomocy społecznej.

W 2022 roku ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało ogółem 174 rodziny, w tym 61 rodzin z dziećmi. Spośród wszystkich rodzin z dziećmi 18 stanowiły rodziny wielodzietne oraz 18 rodziny niepełne.

Pomoc społeczna w swych codziennych oddziaływaniach spotyka się z osobami i rodzinami dotkniętymi problemami społecznymi. Struktura powodów przyznania pomocy interesariuszom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce pozwala jednocześnie na wyodrębnienie głównych problemów społecznych na terenie gminy. Poniższy wykres przedstawia najczęstsze przyczyny kierujące mieszkańców gminy do skorzystania z pomocy społecznej w roku 2022.

Wykres 2. Wybrane powody przyznania pomocy społecznej w ramach decyzji administracyjnych w 2022 roku (liczba rodzin).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania MRPiPS-03 za 2022 rok z udzielonych świadczeń pomocy społecznej.

Jak wynika z powyższej analizy główną przyczyną złego funkcjonowania rodzin jest ubóstwo, które jest następstwem bezrobocia oraz takich czynników dysfunkcyjnych jak: przemoc domowa, alkoholizm, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Wskazane powyżej dysfunkcje bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bezradność może oznaczać brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych jak też nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż w dużej mierze dotyczą najmłodszych mieszkańców gminy tj. dzieci.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat ilość rodzin, w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego ulegała wahaniom. W 2020 roku w 18 rodzinach zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zaś w 2021 i 2022 roku ilość rodzin z tym problemem wyniosła 13. Rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi stanowią znaczną część rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy Dąbrówka. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowywaniu dzieci dodatkowo łączy się z różnymi problemami: uzależnienia, przemocy domowej, bezrobocia oraz związanego z tym ubóstwa, rodziny niepełnej lub wielodzietnej, zaburzeniem równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych oraz trudnościami w pełnieniu ról społecznych i rodzicielskich. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością zabezpieczenia dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia w pieczy zastępczej.

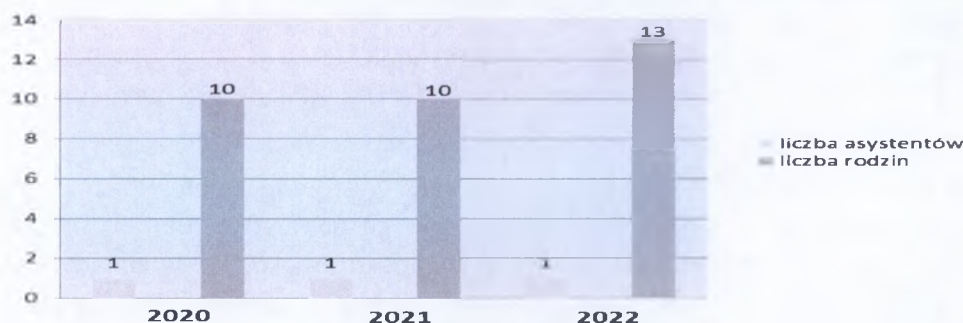
Ponadto, występujące w rodzinie problemy często są złożone i ich rozwiązanie wymaga interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem

oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, psychologów, policję, kuratorów sądowych, a w razie potrzeby przez asystentów rodziny.

Możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej jest jednym z rozwiązań w systemie pomocy społecznej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców i dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie stwierdzić, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły zamierzone efekty.

Od 2013 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbrówce zatrudniany jest asystent rodziny. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15-tu. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Wykres 3. Asystenci rodziny oraz rodziny objęte ich wsparciem na przestrzeni lat 2020-2022.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta w roku 2020 wynosiła 10 rodzin, w 2021 roku także 10 rodzin, zaś w 2022 roku było to 13 rodzin. W roku 2022 asystent rodziny zakończył pracę z 5 rodzinami. W dwóch rodzinach nastąpiło to ze względu na osiągnięcie celów, na skutek działań asystenta rodziny, które doprowadziły do wypracowania i utrwalenia zachowań mających wpływ na poprawę funkcjonowania rodziny jak również wzmocnienia więzi rodzinnych. Wspólnie podjęte działania przyczyniły się do tego, że rodzina zdobyła umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Natomiast w trzech pozostałych rodzinach asystent rodziny zakończył pracę ze względu na brak współpracy rodziny w kierunku zmiany sytuacji życiowej.

Asystent udzielał wsparcia w poprawie sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz problemów wychowawczych. Prowadził także indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci, motywował do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania i utrzymania zatrudnienia, motywował do udziału w zajęciach warsztatowych dla rodziców, udzielał wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez organizowanie różnego rodzaju zajęć.

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rodziny nakładają na szeroko rozumianą kadrę pomocy społecznej stosowanie pracy socjalnej ukierunkowanej na zmiany negatywnych zachowań i poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego. Mieszkańcy gminy mogą liczyć na wsparcie specjalistyczne w ramach Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego, gdzie konsultacji i poradnictwa udziela psycholog - terapeuta ds. uzależnień, specjalista ds. przemocy w rodzinie oraz specjalista ds. problemów alkoholowych i rodzinnych. Z danych Punktu wynika, iż w 2022 roku przeprowadzono ponad 200 konsultacji specjalistycznych.

Konwencja o prawach dziecka ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku stanowi: „Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Taka opieka może oznaczać adopcję, polegać na umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub, gdy jest to niezbędne w odpowiedniej instytucji”. Powyższe prawo zapisane jest również w najwyższej rangi akcie normatywnym jakim jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w której to w art. 72 ust 2 jest zapisane: „dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej. Piecza zastępcza może być sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka. Instytucjonalna piecza zastępcza to: placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Na podstawie informacji uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie (wg stanu na dzień 31.12.2022 r.) wynika, iż z terenu gminy Dąbrówka 9 dzieci przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej, w tym: 5 w spokrewnionych rodzinach zastępczych, 2 w niezawodowych rodzinach zastępczych oraz 2 dzieci przebywało w rodzinnym domu dziecka.

Tabela 2. Rodziny zastępcze na terenie Gminy Dąbrówka.

Lp.	Typ rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1	Spokrewniona	4	5
2	Niezawodowa	2	2
3	Rodzinny Dom Dziecka	1	2
	RAZEM	7	9

Źródło: Informacja PCPR.

Jednym z zadań nałożonych na samorząd gminny z zakresu pieczy zastępczej jest współfinansowanie kosztów pobytu dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Wydatki te gmina ponosi w wysokości 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej, całkowitych wydatków na opiekę i wychowanie dziecka.

W sytuacji, gdy rodzice nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci Sąd Rodzinny decyduje o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sąd może zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy określonych w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej albo zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno – opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając odpowiednią opiekę.

Poniższy wykres przedstawia ilość dzieci przebywającej w pieczy zastępczej oraz koszty z tym związane w latach 2020 – 2022.

Wykres 4. Liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej oraz wydatki na przestrzeni lat 2020-2022.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

Na podstawie powyższego wykresu widoczny jest znaczny wzrost ilości dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2021 roku oraz wzrost wydatków gminy w 2022 roku związanych z pobytem w pieczy zastępczej.

Z powyższych analiz wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie gminy Dąbrówka jest widoczny. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będzie miało na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielenie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Gmina Dąbrówka korzystała z programu finansowanego w zakresie dożywiania tj. wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2020 roku ze wsparcia w ramach Programu skorzystało 72 dzieci, w 2021 roku 54 natomiast w

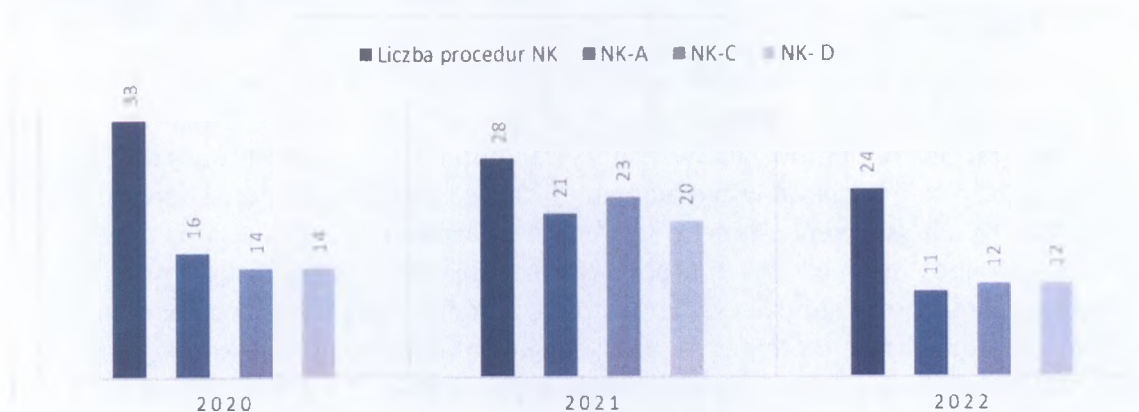
2022 roku 37 dzieci. Liczba dzieci korzystająca z tej formy wsparcia ulega zmniejszeniu. Wpływ na taki stan rzeczy może mieć m.in. realizacja Programu „TakRodzina.pl” jak również Programu Rodzina 500+.

Z dniem 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”- przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, np.: zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę oraz kobiety w ciąży, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada także, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystentów rodziny, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępna pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem jest: wsparcie i towarzyszenie emocjonalne, zapoznanie kobiety w ciąży i rodziny z Informatorem „Uprawnienia w ramach ustawy dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” dotyczącym możliwości wsparcia, opracowanie wspólnie z kobietą i rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia, koordynacja poradnictwa i wsparcia dla kobiet i rodziny oraz występowanie do podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia (na żądanie i na podstawie pisemnego upoważnienia). Trudno jest jednoznacznie określić liczbę rodzin potrzebujących tego rodzaju wsparcia, niezbędne zasoby kadrowe i koszty realizacji zadania. Obecnie obserwujemy pojawienie się w rodzinach wielu problemów i trudności, które niejednokrotnie prowadzą do destabilizacji i rozpadu więzi rodzinnych co przyczynia się do rozwijania różnych form pomocowych.

W gminie Dąbrówka działa również **Zespół Interdyscyplinarny** oraz **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i sądu. Podstawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy. Współpraca w ramach Zespołu daje możliwość wdrażania interdyscyplinarnych równoległych działań naprawczych w rodzinie. W 2022 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 11 nowo uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”, w porównaniu do poprzedniego roku, dostrzegalny jest spadek wszczętych procedur, w 2021 roku uruchomiono 21 procedur „Niebieskie Karty”.

Szczegółowy wykaz prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” oraz charakterystykę rodzin uwikłanych w przemoc zawierają poniższe: wykres i tabela.

Wykres 5. Liczba prowadzonych NK, oraz wypełnionych odpowiednich części NK w latach 2020-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” za lata 2020-2022.

Tabela 3. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie i stosujących przemoc w rodzinie w latach 2020-2022.

	Rok 2020			Rok 2021			Rok 2022			Ogółem
	K	M	Dz.	K	M	Dz.	K	M	Dz.	
Osoby doznające przemocy	11	1	4	17	3	9	10	2	5	62
Osoby stosujące przemoc	3	13	0	6	17	0	2	10	0	48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” za lata 2020-2022.

Należy zaznaczyć, że w 2022 roku w 11 wszczętych procedurach „Niebieskie Karty”, zawartych w powyższej tabeli pięcioro małoletnich z terenu gminy Dąbrówka wskazanych było jako osoby, wobec których istniało podejrzenie, że są bezpośrednio dotknięte przemocą w rodzinie.

Według danych **Komisariatu Policji w Radzyminie** będących w zasobach własnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, iż w 2022 roku do Sądu Rejonowego w Wołominie III Wydział Rodzinny i Nieletnich, zostało złożonych 5 wniosków o wgląd w sytuację małoletnich.

Tabela 3. Działania Policji na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w latach 2020-2022.

	2010	2021	2022
Liczba interwencji policyjnych z kategorii "domowych", w tym:	121	115	130
Liczba sprawców przemocy zatrzymanych do wytrzeźwienia	4	5	8
Liczba osób wobec których zaistniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	9	15	11
Liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k.	12	14	10
Liczba podjętych działań profilaktycznych podjętych na rzecz dzieci i młodzieży	3	28	17
Liczba wniosków o wgląd w sytuację małoletnich	9	7	5

Źródło: Dane uzyskane z Komisariatu Policji w Radzyminie.

Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju (starzenie się społeczeństwa) należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań wspierających rodziny w tym zakresie jest realizacja programów Powiatowej Karty Rodziny Takrodzina.pl oraz Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Karty te oferują system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, przez instytucje, które podjęły współpracę w tym zakresie. Z danych GOPS wynika, że do końca 2022 roku wydano 2 359 kart dla osób uprawnionych w ramach Programu Takrodzina.pl oraz 1 820 kart ogólnopolskich dla osób uprawnionych z terenu gminy Dąbrówka.

Kolejnymi instytucjami realizującymi działania na rzecz dziecka i rodziny na terenie gminy Dąbrówka są **placówki oświatowe i instytucje kultury**.

Na terenie gminy Dąbrówka w 2022 roku funkcjonowało: przedszkole samorządowe w którym przebywało 99 dzieci, oddziały przedszkolne – z liczbą dzieci 74 oraz 2 przedszkola niepubliczne do których uczęszczało 228 dzieci. W 4 szkołach podstawowych opieką dydaktyczną – wychowawczą objętych było 863 uczniów. Placówki oświatowe wspierają także rodziny w sferze opiekuńczo - wychowawczej. Ich celem oprócz edukacji, która jest ich głównym i priorytetowym zadaniem jest także wspieranie rodziców w wychowywaniu młodego pokolenia. Placówki te wzmacniają i utralają pozytywne wartości, pokazując młodemu pokoleniu jakimi wartościami powinni kierować się w życiu. W placówkach tych zatrudnieni są pedagodzy, logopedzi, psychologowie. Przy szkołach działało 4 świetlic oraz stołówki szkolne. Ponadto szkoły oferują szeroki zakres zajęć dodatkowych i wspierających w postaci różnorodnych kół zainteresowań i przedmiotowych, zajęć sportowych, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zajęć profilaktyczno - wychowawczych i wiele innych. Bardzo dużo mówi się o szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków jak i również neguje się zachowania przemocowe.

Dużym zainteresowaniem wśród dzieci, młodzieży a także dorosłych cieszą się przedsięwzięcia oferowane przez **Gminne Centrum Kultury i Gminną Bibliotekę Publiczną w Dąbrówce**. Szeroka gama zajęć stałych, spotkań, koncertów itp. niewątpliwie przyczynia się do świadomego rozwoju intelektualnego, wrażliwości artystycznej oraz poczucia wspólnoty i przynależności do lokalnej społeczności. Uczestnicy mają możliwość zaspokajania również potrzeb czytelniczych i informacyjnych. Obie instytucje skupiają się na upowszechnianiu kultury i czytelnictwa, co niewątpliwie przekłada się na prawidłowy rozwój mieszkańców.

Na potrzeby Gminnego Programu Wspierania Rodziny opracowano Kartę Diagnostyczną prezentującą dane dotyczące rodzin zamieszkujących teren gminy Dąbrówka.

Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Wyszczególnienie	Rok 2022
Liczba mieszkańców Gminy Dąbrówka	8 560
Liczba dzieci i młodzieży w wieku 0 - 18	2175
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	174
w tym liczba rodzin wielodzietnych	18
w tym liczba rodzin niepełnych	18
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z problemami opiekuńczo - wychowawczymi i związanymi z prowadzeniem gospodarstwa domowego	13
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	418
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	21
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	1 104
Liczba rodzin, którym wydano Powiatową Kartę Rodziny Takrodzina.pl	179
Liczba rodzin, którym wydano ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny	30
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	13
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora sądowego	41
Liczba rodzin, w których prowadzona była procedura "Niebieskie Karty"	24
Liczba rodzin korzystających ze stypendiów szkolnych	19
Liczba dzieci/młodzieży z terenu gminy Dąbrówka umieszczonych w pieczy zastępczej	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji zajmujących się wsparciem dla rodzin na terenie gminy Dąbrówka.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i pomocy specjalistycznej może powodować wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Diagnozowanie, zarówno problemów z jakimi borykają się rodziny w gminie Dąbrówka, jak i posiadanych zasobów pozwala na wskazanie form pomocy dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu.

Uwzględniając powyższe Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce nawiązał współpracę z Fundacją Korale, której głównym celem jest praca z rodzinami dotkniętymi kryzysem i dysfunkcją. W/w Fundacja specjalizuje się w diagnozie systemów rodzinnych i w planowaniu oddziaływań mających na celu uruchomienie zmian i nabycie przez rodziców takich umiejętności, aby mogli odzyskać swoje dzieci z placówek, rodzin zastępczych lub innych lub utrzymać je w bezpiecznych domach. W 2022 roku w ramach współpracy z Fundacją dla mieszkańców z terenu gminy Dąbrówka zorganizowane zostały warsztaty

umiejętności wychowawczych skierowane do rodziców zainteresowanych poprawieniem swoich umiejętności i wiedzy w zakresie wychowywania dzieci oraz warsztaty umiejętności społecznych dla dzieci.

Znajomość posiadanego potencjału oraz rodzaju i dostępności usług daje możliwość formułowania celów i zadań stanowiących spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

IV. Założenia Programu

Program wspierania rodziny nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie sytuacji w których, w związku z występującymi w rodzinie problemami, dysfunkcjami i trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych dziecko pozbawione jest możliwości właściwego rozwoju w swojej naturalnej rodzinie. Celem programu jest rozwijanie takiego systemu wsparcia, który pozwoli rodzinom powrócić do prawidłowego funkcjonowania i pełnienia roli opiekuńczej i wychowawczej, zamiast zastępować ją w pełnieniu tych funkcji. Założeniem programu jest więc wspieranie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz zapobieganie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Praca z rodziną musi być również prowadzona w przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną. Zgodnie bowiem z ideą ustawy o wspieraniu rodziny piecza zastępcza powinna mieć charakter okresowy, a praca z rodzinami biologicznymi powinna przynieść pozytywne efekty w postaci możliwości powrotu dzieci do rodziny biologicznej.

Założenia realizowane będą poprzez:

- ✚ wspieranie potencjału rozwojowego rodziny biologicznej,
- ✚ działania profilaktyczne zapobiegające powstawaniu w rodzinach sytuacji kryzysowych wymagających interwencji - poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin,
- ✚ skuteczne reagowanie w sytuacjach kryzysowych już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia,
- ✚ działania profilaktyczne zapobiegające uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, udzielanie pomocy w przezwyciężaniu tych problemów,
- ✚ wzmocnienie systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz działania profilaktyczne zapobiegające niedostosowaniu społecznemu, marginalizacji i wykluczeniu dzieci i młodzieży,
- ✚ aktywizowanie dzieci i młodzieży na rzecz własnego rozwoju,
- ✚ wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy - zapobieganie niepowodzeniom i trudnościom,
- ✚ przeciwdziałanie niedożywieniu dzieci,
- ✚ zabezpieczanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny,
- ✚ przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin, zapobieganie wykluczeniu społecznemu,

- ✚ wzmocnianie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach, wspieranie rodziny w funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych,
- ✚ koordynowanie wszystkich działań instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych mogących służyć pomocą rodzinom.

Działania przewidziane w założeniach Programu umożliwią realizowanie na szczeblu gminnym, w środowisku lokalnym polityki prorodzinnej rozumianej jako stwarzanie odpowiednich warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych wzmocniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe zaspokajanie przez nią podstawowych potrzeb. Zasadą nadrzędną jest tu ścisła współpraca wszystkich podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań.

V. Adresaci Programu

Adresatami programu są rodziny zamieszkujące teren gminy Dąbrówka przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w tym rodziny dotknięte bezrobociem, ubóstwem, doświadczające przemocy domowej, problemem uzależnień i trudnościami w związku ze stanem zdrowia członków rodziny, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej czy ograniczeniem władzy rodzicielskiej oraz rodziny w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

VI. Cel główny Programu

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w Gminie Dąbrówka, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

VII. Cele szczegółowe

- ✚ Diagnozowanie i monitorowanie funkcjonowania oraz wydolności opiekuńczo - wychowawczej rodzin oparte na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dzieci i rodziny,
- ✚ Tworzenie efektywnego systemu wsparcia i pomocy dla rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji wychowawczych i opiekuńczych,
- ✚ Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych oraz przeżywających trudności w wypełnianiu swoich obowiązków wychowawczych i opiekuńczych celem przywrócenia im zdolności do prawidłowego wykonywania tych funkcji,
- ✚ Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia,
- ✚ Zapewnienie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości - bezpieczeństwa socjalnego,

- ✚ Objęcie pomocą dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w szczególności w formie dożywiania, wypoczynku wakacyjnego, oraz zorganizowanych form spędzania czasu wolnego,
- ✚ Wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- ✚ Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny,
- ✚ Podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno - zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia im podjęcia zatrudnienia,
- ✚ Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.

VIII. Działania

Działania mające na celu realizację założeń programu będą nastawione na bezpośrednią pracę z rodziną poprzez:

- ✚ diagnozowanie problemów rodziny i dziecka na terenie gminy Dąbrówka,
- ✚ prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- ✚ monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc,
- ✚ podejmowanie działań w środowisku, praca socjalna z rodzinami w kryzysie, inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach,
- ✚ praca socjalna i praca asystenta rodziny z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w celu ich powrotu do rodziny,
- ✚ opracowanie planu pomocy dostosowanego do indywidualnych problemów i potrzeb rodziny,
- ✚ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- ✚ współpraca z wszystkimi instytucjami i organizacjami mającymi na celu pomoc rodzinie i dziecku,
- ✚ organizowanie konsultacji i mediacji rodzinnych oraz poradnictwa specjalistycznego: rodzinnego, prawnego i psychologicznego na terenie gminy Dąbrówka,
- ✚ tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego - świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, kół zainteresowań,
- ✚ dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach i innych placówkach,
- ✚ organizowanie czasu wolnego, wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży,
- ✚ wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez pomoc materialną, udział w projektach i zajęciach dodatkowych,

- ✚ realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno - wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym i uzależnieniom,
- ✚ współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- ✚ zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych jak i rodzinie, w której u dziecka zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu wsparcia i pomocy asystenta rodziny,
- ✚ wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych za pomocą rodzin wspierających (zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami),
- ✚ szkolenia dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych,
- ✚ podejmowanie działań zapobiegających zjawiskom przemocy domowej i uzależnieniom,
- ✚ rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej,
- ✚ propagowanie zdrowego stylu życia i realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych.

IX. Wskaźniki realizacji celów i działań

- ✚ liczba dzieci na terenie gminy w wieku do 18 roku życia
- ✚ liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
- ✚ liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
- ✚ liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej
- ✚ liczba rodzin z dziećmi korzystających z systemu pomocy społecznej (w tym rodziny wielodzietne, niepełne)
- ✚ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z problemami opiekuńczo - wychowawczymi i związanymi z prowadzeniem gospodarstwa domowego
- ✚ liczba rodzin objętych wsparciem w ramach pracy socjalnej
- ✚ liczba dzieci objętych dożywianiem w placówkach oświatowych
- ✚ liczba rodzin objęta wsparciem przez organizacje pozarządowe
- ✚ liczba rodziców biorących udział w warsztatach dotyczących podniesienia kompetencji wychowawczych, trening kompetencji społecznych, inne
- ✚ liczba spotkań dotyczących edukacji dotyczącej przeciwdziałania przemocy
- ✚ liczba rodzin w których jest prowadzona Procedura „Niebieskie Karty”
- ✚ liczba dzieci w rodzinach uwikłanych w przemoc domową
- ✚ liczba rodzin z dziećmi objętych nadzorem kuratora sądowego

- ✚ liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych
- ✚ liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego
- ✚ liczba rodzin objętych wsparciem w ramach Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego
- ✚ liczba udzielonych konsultacji w ramach Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego
- ✚ liczba rodzin objętych wsparciem w ramach stypendiów socjalnych
- ✚ liczba grup wsparcia dla rodziców (m.in. problemy wychowawcze, przemoc, uzależnienia)
- ✚ liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodziców, dzieci i młodzieży
- ✚ liczba uczestników programów profilaktyczno-edukacyjnych
- ✚ liczba dzieci objętych programem profilaktycznym w ramach organizacji wypoczynku letniego i zimowego
- ✚ liczba akcji poprawiających bezpieczeństwo dzieci i młodzieży, przeciwdziałających przestępstwom, radzenia sobie z przemocą w grupach rówieśniczych, w rodzinie, cyberprzemoc
- ✚ liczba spotkań międzypokoleniowych, festynów rodzinnych i innych wzmacniających więzi rodzinne
- ✚ liczba spotkań asystenta rodziny i pracowników socjalnych w okresowej ocenie sytuacji dziecka, której dokonuje organizator pieczy zastępczej
- ✚ liczba szkoleń, spotkań, konferencji, superwizji służących podniesieniu kwalifikacji pracowników socjalnych, asystentów rodziny i osób zawodowo związanych z pracą w rodzinie.

X. Realizatorzy

- ✚ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Koordynator Programu
- ✚ Urząd Gminy
- ✚ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- ✚ Zespół Interdyscyplinarny
- ✚ Punkt Konsultacyjno - Informacyjny
- ✚ Gminne Centrum Kultury
- ✚ Gminna Biblioteka Publiczna
- ✚ Komisariat Policji w Radzyminie
- ✚ Placówki oświatowe
- ✚ Placówki ochrony zdrowia
- ✚ Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie
- ✚ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie
- ✚ Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce

- ✦ Sąd Rejonowy w Wołominie
- ✦ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne
- ✦ Organizacje pozarządowe
- ✦ Inne instytucje z terenu gminy i powiatu działające na rzecz rodziny.

W realizacji swoich działań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet.

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

XI. Źródła finansowania

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny odbywać się będzie w ramach środków pochodzących z budżetu gminy Dąbrówka, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

XII. Monitoring

Realizacja programu będzie poddawana monitoringowi, który umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości.

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 dla Gminy Dąbrówka będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sprawozdanie z realizacji Programu i osiągniętych efektów będzie integralną częścią rocznego sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny.

XIII. Zakończenie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026 jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2022 - 2028. Program zakłada stworzenie wielopłaszczyznowego, spójnego systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze w celu poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter przede wszystkim profilaktyczny, aby zwiększyć szanse rodzin na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystaniu ich własnej aktywności i posiadanego potencjału. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.